

מסורת הש"ס

- ↑ לקמן סל. וצחם מז.
- ↑ והגדר משנה העמיק רבי אשע"א אמר חייב וכו' ופסק הרמב"ם כרבי אשע"א שכל"כ כמותו לגבי ר' יוחנן ע"ל.
- ↑ צ"ק יט: וע"ש ק"ו.
- ↑ לקמן עט. סוכה כ: כל"ס פכ"ו מ"ב, ס' מעילה י"ה.
- ↑ צ"ל אחר, (י) וצק ח"ו.
- ↑ כל"ס צ"ב פ"ב.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה האיל וכו' דמנ"ל.
נ"ב במעילה ס"פ קדשי המזבח דף יז:

גליון הש"ס

נב' ואיפכא איתמר. כעין זה נזה דף כד ע"א: שם ר"ל אמר חייב. צמנדי משנה פ"ח הלכה ג והלכות שנת גירוסא ר' אשע"א: תוס' ר"ה ואמר ר"ש וכו' דרשין לא ספספא בבת. ע"י פכ"ד מ"י דלגלס ובר"ש עס:

רבינו חננאל

רו' שמעון בן אלעזר ממזמר מדבריהם דקאמר כל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמותו והוכשר לוה הצניעי, ובא אחר והוציא נתיחב המוציא ממחשבת המצניעי, ואע"פ שאינו כשר להצניעו ואין מצניעין כמותו חייב עליו. ורובו אמרי אינו חייב בכחות מכשיעור אלא המצניעי. חמו הכללות ובאנו לפרש שיעור ההוצאה. המוציא הבן כמלוא פי פרה [שורא] הבן הקטנותיו וקשה ממנו, שיעורו כמלוא פי גמל. עמיר כמלוא פי טלה. עשבים כמלוא פי גדי. לענין המוציא הבן כמלוא פי פרה לגמל, הלכה כו"ע לא פליגי דחייב שזה הוא שיעור הוצאתו, ולא איכפת לן [אן לגמל נתכחין להוציא או לפרה, אלא כי פליגי ר' יוחנן ור' אושעיה במציא עצה כמלוא פי פרה לפרה. ועיקר הדבר שאין הצצה מאכל פרה, ואין שיעור כמלוא פי פרה אלא כמלוא כמלוא יתר כמלוא פי פרה. ועכשיו שנתנוח לפרה איפליגו, ר' אושעיה סבר אכילה ע"י הדחק שמה אכילה, אע"פ שאין פרה אוכלת אותו בדרכה, אלא כיון שאוכלת אותו ע"י הדחק וישנו מלא פיה והוציאו לחיוב עליו. (רו') [ור"י] סבר אכילה ע"י הדחק לאו שמה אכילה וד"ה פטור. [ו]לעניין אף דתנן אין מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשיעוריהן, אי"ר יוסי ברי' חנינא אין מצטרפין לחמור שבהן אבל מצטרפין לקל שבהן. אם הוציא עמיר ועשבים, אם יש בין שניהן כמלוא פי טלה מצטרפין, כי החמור משלים לקל וחייב, אבל אם אין בהן כמלוא פי טלה, אע"פ שיש בהן כמלוא פי הגדי, פטור אף ממצטרפין, כי אין הקל משלים לחמור. וכן עשבים משלימין לבן ואין התבן משלים לעשבים. ומקשינן היאך תאמר בחני דלא שוו בשיעוריהן להדרי דמצטרפין. והלא הבגד והשק והעור לענין טומאה שוו שו שיעוריהן. אע"י דתנן הבגד והשק מצטרפין, והשק והעור מצטרפין, דקתני סיפא א"ר שמעון מה

א"ר אלעזר הא. דקתני מתיניתין דאינו כשר להצניע והצניעו ^א אחר הוא מתחייב על הולאתו וכל אדם פטורין דלא כר' שמעון בן אלעזר: **במתני' ע"א**. מפרש בגמרא: **כמלא פי גמל** נפיש שיעורא מפי פרה אבל כמלא פי פרה לא מייחייב דהא לא חזו לפרה: **עמיר**. קשין של שצלין: **פי טלה**. נפיש מפי גדי הלכך עמיר דלא חזי לגדי לא מייחייב כמלא פי גדי עד דאיכא מלא פי טלה אבל עשבים האיל וחזו בין לטלה בין לגדי מייחייב אפי' כמלא פי גדי: לחין. הראויין לאדם כגרוגרת דזה שיעור לכל מאכל אדם לשבת אבל כמלא פי גדי לא דלחיס לא חזו לגדי: **גב' המוציא סנן כמלא פי פרה**. והוציאו להאכילו לגמל שפי גמל גדול מפי פרה: **דהא חזי לפי פרה**. הלכך שיעור חסוב הוא ולכל מי שיוציאו לא פקע שיעוריה צהכי: **דחייב**. דהאיכא שיעורא דחזי לפרה הלכך כשר להצניע הוא ומצניעין כמותו: **ע"א**. לא חזיא לפרה אלא ע"י הדחק אלא

לגמל הוא דחזי וזה הוציאו לפרה:

רבי יוחנן אמר פטור. דהא לגמל דחזי ליה ליכא שיעורא ואי משום דלנורך פרה הוציאו ולגבה איכא שיעור אכילה ע"י הדחק לאו אכילה האיל הלכך לא משערי' ליה צפרה: אין **מצטרפין לחמור שצנס**. מי ששיעורו גדול הו קל ואינו מצטרף להשלים שיעורו של חמור דהא לא חסבי כי ההוא אבל החסוב משלים את הקל לכשיעור. תנן מצטרף עם ענה להשלים פי גמל וענה אין מצטרף עם התנן להשלים מלא פי פרה: **מי מצטרפין**. אפילו להשלים חמור את הקל: **ג' על ג'.** לטומאת מדרס הוצ ליעשות אב הטומאה: **בגדו והשק מצטרפין**. מנוחה של עזים: **ואמר ר' שמעון מה טעם מצטרפין: האיל וראויין לטמא מושב**. אס יכיר משנים יחד לטלאי מרדעת מן חמור כשיעורו לענין מושב הוצ אס קאע משנים מהן ותקן טפח על טפח לישב עליו מיטמא ליה אב הטומאה צמושב הוצ דמתיא ^(א) המקלע מכוּלן טפח על טפח טמא מושב ואמרין טעמא צפ"ק דסוכה"י

הואיל וראוי לטלות על גבי חמור שאינו מקפיד אס הוא משני מינין:
הכא

דוקא"י ^א צכה"ג הבגד והשק השק והעור"ב אבל הבגד והשק והעור ^א אחר ואין טמאים מדרס. ר"י: **ואמר ר"ש מה טעם בו'.** תימה לר"י דמה צריך להאי טעמא דהא כיון דמצטרפין זה עם זה א"כ ראוי לחצבן וחזו למדרס"ג וכיון דחזו למדרס פשיטא דמצטרפין לטומאת מדרס דהא אפי' כופת שאור שיחדה לישיבה טמאה מדרס כדאמרין צהעור והרוטב (חולין קנט). והכא צטומאת מדרס איירי מדקאמר הבגד שלשה על שלשה דלענין טומאת מת אפי' ג' על ג' ^א כדפרטישית לעיל ואור"י דודאי הא דקתני הבגד שלשה על שלשה לא מייירי אלא למדרס אבל סיפא דשק ועור ומפץ מייירי נמי צטומאת מת והכי איתא"י ^א במסכת כלים צפכ"ו ^(מ"ב) הבגד שלשה על שלשה [למדרס ומשום א' על ג'] לטומאת מת השק ד' על ד' העור ה' על ה' המפץ ו' על ו' שוו בין למדרס בין לטמא מת אלא שהש"ס מציאה צקוֹר כמו שרגיל צכמה מקומות ועל טומאת מת קאמר"י ^א מה טעם מצטרפין"י ^א צשלא יחדו למדרס"י ולא צריך האי טעמא אצירוף דעור ומפץ ^א דמפץ לא מטמא צמת אלא כשטמא צוצ דהיינו כשיחדו למדרס ומק"ו דפכין קטנים כדאמרין צב' ר' עקיבא (לקמן פד): **הוא"ל וראויין ליטמא מושב**. פי' צקונטרס אס קילע משנים וצירף יחד לטלאי מרדעת החמור והיאב דהמקלע מכולס טפח על טפח דמעילה היינו שצין כולס יש טפח ואין נראה לר"י דמה צריך להציא ראיא שראויין להצטרף"י ^א צלאו טעמא דמושב נמי שמעינן ממתני' דהכא שראויין להצטרף יחד צאותו סדר כמו ששנויים צגד לשק ושק לעור ועור למפץ דדוקא נקט לפי שאלו ראויין להצטרף יחד"ב ונראה לר"י כמו שפי' רצ"א ^א דהואיל וראויין ליטמא מושב היינו הואיל ושוו שיעוריהן לענין מושב וכמו שפירש צקונטרס צפ"ק דסוכה (דף פ:) דהמקלע מכוּלן היינו מאזיה מהן שיקלע"ב ויהא טמא"ב ^א ואע"י שכאן אין שיעורן שזה מצטרפין הואיל ולענין מושב שיעורן שזה והא דקאמר"י ה"ג חזו לדוגמא היינו נמי"י ^א דשיעורן שזה לדוגמא"ב ^א דתנן צפרק המצניע (י:; דלדוגמא כל שהוא הלכך מצטרפין אפי' לענין דבר דלא שוו שיעוריהיו וה"ה דהוי מצי למניקט הכא ולורע ולרפואה דהוי נמי צכל שהוא אלא דלא כל דצרים שייך צהו זרע ורפואה אבל דוגמא שייכא צכל דבר והא דקאמר צסוכה המקלע מכוּלן כו' הואיל וראוי לטלות על גבי חמורו לשון הואיל וראוי לאו דדוקא צדדווקא אס עשה מהן טלאי ויחדן לכך טמא צצטפח על טפח וכן מצינו לקמן צב' א"ר עקיבא (דף ג:) הואיל וראויין למתק הקדרה דהוא ליה למימר הואיל וממתקין דהא מייירי שנפלו לתוך הקדרה. ר"י: **תוספתא"י** המקלע למשכב אין פחות משלשה על שלשה למושב טפח ולמעמד כל שהוא"ב :

כלל גדול פרק שביעי שבת

שמצריך לקמן הצנעה היינו לאדם עשיר שאין דרכו להצניע"א ומכל מקום פירוש מילמיה דר"ש צריך לפרש כמו שפירש כאן דאי מייירי צמצניעין לאותו דבר עצמו שמפורש צמשנה כמו שפירש הסס אס כן כולוה הוה מצי למימר צכל שהוא צצדי שיפת קילור דתנן

צב' המצניע (לקמן י:; דלרפואה צכל שהוא ואחיא כר"ש מדלא קאמר הסס צגמ' הא דלא כר"ש כי היכי דקאמר (דף סא.) הא דלא כר"ש בן אלעזר ומהסס נמי יש לדקדק דלר' שמעון סתס צני אדם שרגילין להצניעו מייחייב אפי' לא הצניעו מדקתני המצניע לורע כו"ב ^א וכל אדם אין חייצין עליו אלא כשיעורו משמע"ג צלא הצנעה וכר"ש נמי אחיא כדפי' ואין לפרש דבעשיר שאין דרכו להצניע לא מייחייב לר"ש אפי' בהצניעו לא אחר המצנוציא אין צד"א צמוציא אבל צמצניע כל שהוא ר"ש אומר צד"א צמצניע כו' ומפרש מצניע דרבנן צתלמיד שאמר לו כו' דבר שאינו חסוב לכל אי אצנעיה רציה אין אי לא לא ודומיא דהכי נראה דהוי מצניע דר"ש ^א דתליא מילתא צאותו שהצניעו היינו צעשיר קשה לרצצ"א דמהאי טעמא דקאמר הכא מתני' דלא כר"ש משום דמתני' סתמא קתני דחייב משמע שכל צני אדם חייצין עליו אפי' אותן שאין חסוב להן שיעור זה מהאי טעמא נמי הוה ליה למימר צהיאב דפרק המצניע דהויא דלא כר"ש ושמא י"ל דהכא דנקט לפרושי הוה ליה לפרושי טפי: **אכילתא** ע"י הדחק לאו שמה אביצא. והא דלאמר"י ^א צפ'

כיצד הרגל (צ"ק דף יט.) אכילה ע"י הדחק שמה אכילה"י ה"מ לענין ניזקין דלא חסבינן ליה משונה"א אבל לאחסובה לענין צצנה לא חסיבא אכילה"י:

א"רי ואירי חד שיעורא הוא. והא דנקט צמתני' כמלא פי טלה ולא נקט כגרוגרת לאשמעי' ^א דמשום אכילת טלה נתנו צו חכמים שיעין זה דאי נקט כגרוגרת לא הוה ידעינן למה נתנו צו חכמים שיעור זה: **בפני** שצא שוו בשיעוריהם. אבל אותם ששו כנוון עמיר ועלי שוס ועלי צצלים לחיס מצטרפין וכן

חמור לקל כנוון תנן לענה למלא פי גמל ואפי' לא יהא תנן ראוי לגמל שמה אצב הענה הוא ראוי: **הבגד והשק והעור בו'.** דאין מצטרפין שאין ראויין להסתצר יחד והסתצבן בטלה דעתו דהא כיון דמצטרפין זה עם זה א"כ ראוי לחצבן וחזו למדרס"ג וכיון דחזו למדרס פשיטא דמצטרפין לטומאת מדרס דהא אפי' כופת שאור שיחדה לישיבה טמאה מדרס כדאמרין צהעור והרוטב (חולין קנט). והכא צטומאת מדרס איירי מדקאמר הבגד שלשה על שלשה דלענין טומאת מת אפי' ג' על ג' ^א כדפרטישית לעיל ואור"י דודאי הא דקתני הבגד שלשה על שלשה לא מייירי אלא למדרס אבל סיפא דשק ועור ומפץ מייירי נמי צטומאת מת והכי איתא"י ^א במסכת כלים צפכ"ו ^(מ"ב) הבגד שלשה על שלשה [למדרס ומשום א' על ג'] לטומאת מת השק ד' על ד' העור ה' על ה' המפץ ו' על ו' שוו בין למדרס בין לטמא מת אלא שהש"ס מציאה צקוֹר כמו שרגיל צכמה מקומות ועל טומאת מת קאמר"י ^א מה טעם מצטרפין"י ^א צשלא יחדו למדרס"י ולא צריך האי טעמא אצירוף דעור ומפץ ^א דמפץ לא מטמא צמת אלא כשטמא צוצ דהיינו כשיחדו למדרס ומק"ו דפכין קטנים כדאמרין צב' ר' עקיבא (לקמן פד): **הוא"ל וראויין ליטמא מושב**. פי' צקונטרס אס קילע משנים וצירף יחד לטלאי מרדעת החמור והיאב דהמקלע מכולס טפח על טפח דמעילה היינו שצין כולס יש טפח ואין נראה לר"י דמה צריך להציא ראיא שראויין להצטרף"י ^א צלאו טעמא דמושב נמי שמעינן ממתני' דהכא שראויין להצטרף יחד צאותו סדר כמו ששנויים צגד לשק ושק לעור ועור למפץ דדוקא נקט לפי שאלו ראויין להצטרף יחד"ב ונראה לר"י כמו שפי' רצ"א ^א דהואיל וראויין ליטמא מושב היינו הואיל ושוו שיעוריהן לענין מושב וכמו שפירש צקונטרס צפ"ק דסוכה (דף פ:) דהמקלע מכוּלן היינו מאזיה מהן שיקלע"ב ויהא טמא"ב ^א ואע"י שכאן אין שיעורן שזה מצטרפין הואיל ולענין מושב שיעורן שזה והא דקאמר"י ה"ג חזו לדוגמא היינו נמי"י ^א דשיעורן שזה לדוגמא"ב ^א דתנן צפרק המצניע (י:; דלדוגמא כל שהוא הלכך מצטרפין אפי' לענין דבר דלא שוו שיעוריהיו וה"ה דהוי מצי למניקט הכא ולורע ולרפואה דהוי נמי צכל שהוא אלא דלא כל דצרים שייך צהו זרע ורפואה אבל דוגמא שייכא צכל דבר והא דקאמר צסוכה המקלע מכוּלן כו' הואיל וראוי לטלות על גבי חמורו לשון הואיל וראוי לאו דדוקא צדדווקא אס עשה מהן טלאי ויחדן לכך טמא צצטפח על טפח וכן מצינו לקמן צב' א"ר עקיבא (דף ג:) הואיל וראויין למתק הקדרה דהוא ליה למימר הואיל וממתקין דהא מייירי שנפלו לתוך הקדרה. ר"י: **תוספתא"י** המקלע למשכב אין פחות משלשה על שלשה למושב טפח ולמעמד כל שהוא"ב :

חמשת

עו.

עין משפט נר מצוה

עב א ב מיי פ"ח מהל' שבת הל' ג:
ג [מ"י סז]:

מוסף תוספות

[א.] [אבל] דסתם בני אדם ששיעור זה חשוב להם לא בעי הצנעה. מוס' ה"ל"ש להלן ע. ב. והוציאו בשבת חייב בכל שהוא. מוס' ה"ל"ש להלן ע. ג. דסתם בני אדם מחייב. מוס' ה"ל"ש להלן ע. ד. אלמא. מוס' ה"ל"ש להלן ע. ה. גבי צוק דשן. ריטב"א. ו. לשלם צוק טבל. ריטב"א. ז. דלא הוי תולדה דקדן אלא דבר שהוא משונה לגמרי. ריטב"א. ח. דמלאכת מחשבת צניעין. מוס' ה"ל"ש. ט. דרשיביבתו לאו משום דהוי מאכל אדם דהא לא חזי ליה. ריטב"א. י. ותנא ברא פריש לן דפי טלה שיעורו בגרוגרת. ריטב"א. יא. קטט וזני וזני. ריטב"א. יב. מצטרפים כדאמרינן מפני שרגילותו לצרפם פצמנים. ריטב"א. ג. דאי לא הוה חזו לא הוה מצטרף. מוס' ה"ל"ש. יד. סני. ריטב"א. טז. בהריא. ריטב"א. יז. שיעור דבריותא. וכו' ודיינו דצריך נ' שמעון. ריטב"א. לפרש. מוס' ה"ל"ש. יו. לטומאת מת. מוס' ה"ל"ש. יי. דאילו תבין התורה הא מטאה במדרס וכל טמאא במדרס מטמא מוטא. ריטב"א. ומצינו הויאל וראויין לטמא מושב. מוס' ה"ל"ש. כ. דמדרס. מוס' ה"ל"ש. כא. דהכא ה"ק מה טעם מצטרפים לטומאת מת מיתה כיון שאינם שרים בשיעוריהם שהיו כיון שאין כאן לא שיעור בגד ולא שיעור שק אין כאן לא שם בגד ולא שם שק, ופריש טעמא. ריטב"א. כב. שאם קצע מכולם ביחד או מאחד מהם כבודי טפח על טפח לטלאי של מדרס. ריטב"א. כג. מדרס. דבחיב חשיב החם ובוה כלס שרים באותו שיעור. מוס' ה"ל"ש. כד. הכא טעמא דראויים ליטמא מושב בשום מקום והתם מפרש מאי לאחיה אמר ריש לקיש שכך עומד ונוולא, במתינתא תנא הויאל וראוי לקוצצי תאנים ופירש בעורן ראוי אותו משוה לאורגים כשהן מחליקין את הטות של לא. ואיכ' הני דמתניחין בבתי שוו בשיעוריהם כי היכי דליצטרפו הכא במאי דלא שוו, ופרקינן. ריטב"א. כה. ה"ק הויאל. מוס' ה"ל"ש. כו. להתחייב על כל אחד מהם בכל שהוא. ריטב"א. כז. ואותו מעמד היינו אחיה דמעילה, והתם מפרש מאי לאחיה אמר ריש לקיש שכך עומד ונוולא, במתינתא תנא הויאל וראוי לקוצצי תאנים ופירש בעורן ראוי אותו משוה לאורגים כשהן מחליקין את הטות של לא. ואיגה בסובין או בשום דבר כדי לחזק בורך משוה בגד על אצבע ומחליק את הטוי ואותו שולחין אותן כורכין משוה על אצבעין שלא ידבק בשומן התאנים. מוס' סוכה פ: [ועי' מהר"ם].

^[1] הוה ראוי שלא יצטרפו כל עיקר